

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 117/24

Люксембург, 29 юли 2024 г.

Решение на Съда по дело C-202/24 | [Alchaster]¹

Заповеди за арест, издадени от Обединеното кралство: Съдът изяснява условията, при които тези заповеди подлежат на изпълнение в Европейския съюз

След оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз изпълнението на заповеди за арест, издадени от Обединеното кралство в Съюза, се урежда от Споразумението за търговия и сътрудничество между ЕС и Обединеното кралство (СТС). Съдът приема, че съдебните органи на държавите членки, от които е поискано да изпълнят такава заповед, трябва да извършат самостоятелна преценка на риска от нарушаване на Хартата на основните права на Европейския съюз, на който съответното лице твърди, че е изложено в случай на предаване на Обединеното кралство. Предвиденият в СТС механизъм за предаване се различава от предвидения в Рамковото решение относно европейските заповеди за арест.

Споразумението за търговия и сътрудничество (СТС)², сключено между Европейския съюз и Обединеното кралство за уреждане на отношенията им след излизането на Обединеното кралство от ЕС предвижда, наред с другото, съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси, основано на механизъм за предаване съгласно заповед за арест.

Районен съдия от Магистратски съд на Северна Ирландия (Обединеното кралство) издава четири заповеди за арест срещу лице, заподозряно в извършването на престъпления, свързани с тероризъм. В жалбата си пред Върховния съд на Ирландия заинтересованото лице изтъква, че предаването му би било несъвместимо с принципа на законоустановеност на престъпленията и наказанията поради неблагоприятна промяна на правилата за условно освобождаване, приета от Обединеното кралство след предполагаемото извършване на разглежданите престъпления.

Върховният съд на Ирландия отбелязва, че Върховният съд на Обединеното кралство вече е направил извод, че тези правила са съвместими с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ)³ и че в този контекст самият той вече е отхвърлил довода на заинтересованото лице за риск от нарушение на ЕКПЧ. Тъй като иска да се установи дали същият извод може да се направи с оглед на принципа на законоустановеност на престъпленията и наказанията, закрепен в Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“)⁴, тази юрисдикция отправя запитване до Съда по този въпрос.

В решението си Съдът изяснява ролята на изпълняващия съдебен орган на държава членка, в случай че лице, по отношение на което е издадена заповед за арест на основание СТС, твърди, че ще бъде изложено на риск от нарушаване на този принцип в случай на предаване на Обединеното кралство. Съдът уточнява, че изпълняващият съдебен орган трябва да извърши самостоятелна преценка на този риск с оглед на Хартата, въпреки че рискът от нарушение на ЕКПЧ вече е бил изключен.

Изпълняващият съдебен орган трябва да откаже да изпълни заповедта за арест само ако, след като е

поискал от издаващия съдебен орган допълнителна информация и гаранции, той разполага с обективни, достоверни, точни и надлежно актуализирани данни, сочещи, че съществува реален риск от налагане на по-тежко наказание от първоначално предвиденото към момента на извършване на престъплението.

Съдът най-напред подчертава, че **Рамковото решение относно европейската заповед за арест⁵ не урежда изпълнението на заповеди за арест, издадени от Обединеното кралство след изтичането на преходния период, посочен в Споразумението за оттеглянето⁶. След тази дата това изпълнение се урежда от СТС.** Съгласно посоченото споразумение държава членка може да откаже да изпълни такава заповед за арест само на основания, предвидени в споразумението. В този контекст, когато приемат решение за предаване на лице в Обединеното кралство на основание СТС, изпълняващите съдебни органи на държавите членки са длъжни да гарантират спазването на основните права, признати в Хартата.

В това отношение Съдът отбелязва, че опростената и ефикасна система за предаване на осъдени или заподозрени лица, установена с Рамковото решение относно европейската заповед за арест, се основава на високата степен на **доверие**, което трябва да съществува **между държавите членки**, и на **принципа на взаимно признаване**. Този принцип е „крайъгълният камък“ на съдебното сътрудничество между държавите членки по наказателноправни въпроси. Става въпрос за особеност на отношенията между държавите членки, която почива на основополагащото схващане, че всяка държава членка споделя с всички останали държави членки и признава, че те споделят с нея поредица от **обща ценности, на които се основава Съюзът**.

Такова равнище на доверие може да бъде установено и чрез международни споразумения между държавите членки и някои трети страни, които поддържат привилегировани отношения с Европейския съюз. **СТС обаче не установява такива привилегировани отношения между Обединеното кралство и Европейския съюз, още повече че Обединеното кралство не е част от европейското пространство без вътрешни граници.** Освен това предвиденият в СТС механизъм за предаване в някои аспекти се различава съществено от уредения с Рамковото решение относно европейската заповед за арест.

В този контекст, когато издирваното лице се позовава на опасност от нарушаване на основно право, закрепено в Хартата, изпълняващият съдебен орган трябва да разгледа всички релевантни обстоятелства, за да прецени предвидимото положение на това лице в случай на предаването му на Обединеното кралство. За разлика от проверката на два етапа⁷, която се извършва задължително в рамките на европейската заповед за арест, това предполага едновременно да се вземат предвид както правилата и практиките, които по принцип са се прилагали в тази страна, така и — когато не се прилагат принципите на взаимно доверие и взаимно признаване — особеностите на личното положение на това лице.

Накрая, що се отнася до изменението на правилата за условно освобождаване, Съдът приема, че мярка, свързана с изпълнението на наказание, ще бъде несъвместима с Хартата само ако води до изменение на действителния обхват на предвиденото наказание към момента на извършване на съответното престъпление, като по този начин води до налагане на по-тежко наказание от първоначално предвиденото.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки в рамките на отнесен до тях спор да се обърнат към Съда с въпрос за тълкуването на правото на Съюза или за валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. По него следва да се произнесе националната юрисдикция в съответствие с акта на Съда. Актът на Съда обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст на съдебното решение и евентуално резюмето му](#) се публикуват на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Нанчо Нанчев ☎ (+352) 4303 2083.

Кадри от обявяването на решението могат да се намерят на [„Europe by Satellite“](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Поддържайте връзка!

¹ Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на никоя от страните в производството.

² [Споразумението за търговия и сътрудничество](#) между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, от друга страна.

³ Европейска конвенция за правата на човека, изменена с Протоколи № 11 и 14, допълнена с Допълнителния протокол и Протоколи № 4, 6, 7, 12, 13 и 16.

⁴ [Харта на основните права на Европейския съюз](#).

⁵ [Рамково решение 2002/584 от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване](#) между държавите членки, изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г.

⁶ [Споразумение за оттеглянето на Обединеното кралство](#) Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия.

⁷ Що се отнася до европейската заповед за арест, в рамките на първия етап изпълняващият съдебен орган трябва да определи дали съществуват обстоятелства, които са от естество да установят съществуването на реален риск от нарушение в издаващата държава членка на релевантно основно право поради системни или общи недостатъци, или недостатъци, засягащи по-специално обективно определима група лица. В рамките на втория етап той трябва да провери конкретно и точно в каква степен установените на първия етап недостатъци могат да окажат въздействие на лицето, по отношение на което е издадена европейска заповед за арест и дали, с оглед на личното му положение, са налице сериозни и потвърдени основания да се смята, че въпросното лице ще бъде изложено на реален риск от нарушение на релевантно основно право в случай на предаване на издаващата държава членка. Задължението да се констатира съществуването на общи недостатъци, преди да се пристъпи към конкретна и точна проверка на това дали лицето, по отношение на което е издадена европейската заповед за арест, ще бъде изложено на реален риск от нарушение на основно право, цели да се избегне невъзможността да бъде направена тази проверка, освен в изключителни случаи. Следователно тя е последица от презумпцията за зачитане на основните права от издаващата държава членка, която произтича от принципа на взаимно доверие.